Toiminnallinen tasa-arvo ja yhdenvertaisuussuunnitelma 2025-2028

Raholan koulu

Vuodet: 2025 - 2028

Sisällysluettelo

1. Yleiset tavoitteet

- 1.1. Koulukohtainen toiminnallinen tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelma
- 1.2. Oppilaiden ja henkilökunnan osallistaminen
- 1.3. Pedagoginen toiminta
- 1.4. Vuorovaikutus ja viestintä
- 1.5. Turvallisemman tilan periaatteet
- 1.6. Rasismin ja syrjinnän vastainen työ
- 1.7. Koulun esteettömyystiedot

2. Selvitys

- 2.1. Kyselyiden käyttäminen tasa-arvo- ja yhdenvertaisuustyön tukena
- 2.2. Yhdenvertaisen ja tasa-arvoisen kohtelun nykytilanne

3. Kehittämistoimet, toteutus ja seuranta

- 3.1. Kehittämistavoitteet ja toimenpiteet
- 3.2. Arviointi- ja seurantasuunnitelma
- 3.3. Lukuvuosi- ja kokonaisarviointi
- 3.4. Suunnitelman päivittäminen
- 3.5. Suunnitelman hyväksyminen

1. Yleiset tavoitteet

Koulutuksen järjestäjä vastaa, että oppilaitokset laativat toiminnallisen tasa-arvosuunnitelman. Tasa-arvosuunnitelman tulee sisältää:

- *selvitys oppilaitoksen tasa-arvotilanteesta*
- *tarvittavat toimenpiteet tasa-arvon edistämiseksi*
- *arvio aikaisempaan tasa-arvosuunnitelmaan sisältyneiden toimenpiteiden toteuttamisesta ja tuloksista.*

Yhdenvertaisuuslain mukaan:

- *koulutuksen järjestäjän on arvioitava yhdenvertaisuuden toteutumista toiminnassaan*
- *ryhdyttävä tarvittaviin toimenpiteisiin yhdenvertaisuuden toteutumisen edistämiseksi.*

Tampereen perusopetuksen toiminnallinen tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelma perustuu kaupungin vuoden 2023 alussa julkaistuun, yhdenvertaisuus- ja tasa-arvolakeihin pohjautuvaan toiminnalliseen tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelmaan:
Tampereen kaupungin toiminnallinen tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelma

Suunnitelmaa tehdessä voidaan käyttää OPH:n Sanoista tekoihin-opasta.

1.1. Koulukohtainen toiminnallinen tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelma

Tämän suunnitelman tavoitteena on tukea opetushenkilöstöä oppilaiden rakentavassa vastuuttamisessa ja osallistamisessa tasa-arvon ja yhdenvertaisuuden edistämisessä. Oppilaita ohjataan käyttäytymään ja kohtaamaan kouluyhteisönsä jäsenet kaikkia kunnioittavasti. Tasa-arvo ja yhdenvertaisuus ovat koko kouluyhteisön yhteinen asia. Suunnitelman avulla halutaan luoda fyysisesti ja sosiaalisesti turvallinen ja hyväksyvä oppimis- ja opetusympäristö, jossa lähtökohtana ovat syrjimättömyys, kohteliaisuus ja huomaavaisuus.

Sekä yhdenvertaisuus-, että tasa-arvolakien tarkoitus on turvata kaikkien oikeus olla oma itsensä ja poistaa syrjinnästä johtuvaa eriarvoisuutta.
Yhdenvertaisuuslaki
Tasa-arvolaki
Kummastakin laista nousevat syrjintäperusteet ovat:

- sukupuoli ja sukupuoli-identiteetti
- ikä
- alkuperä, kansalaisuus
- kieli
- uskonto, vakaumus
- mielipide
- poliittinen toiminta, ammattiyhdistystoiminta
- perhesuhteet, varallisuus
- terveydentila
- vammaisuus
- seksuaalinen suuntautuminen
- muu henkilöön liittyvä syy mm. kehon koko, pukeutuminen, nepsy-oppilaat

1.2. Oppilaiden ja henkilökunnan osallistaminen

Kaupunkitasoiset tavoitteet:

- Oppilaat osallistuvat aktiivisesti koulun tasa-arvo- ja yhdenvertaisuustyöhön.
- Henkilökunta osallistuu ja kouluttautuu koulun tasa-arvo- ja yhdenvertaisuustyöhön.
- Koulun henkilöstö pohtii omia arvoja ja asenteitaan suhteessa tasa-arvo- ja yhdenvertaisuuslain syrjintäperusteisiin. Tähän liittyen henkilöstö voi suorittaa Lasten oikeuksien verkkokoulutuksen (60-90min):
  Lapsen oikeudet

1.3. Pedagoginen toiminta

Kaupunkitasoiset tavoitteet:

- Opetuskäytännöt kannustavat oppilaita normitietoiseen ajatteluun sekä toimimaan tasa-arvon ja yhdenvertaisuuden edistämiseksi.
- Kaikkien luokka-asteiden oppiaineiden opetussisällöt edistävät läpileikkaavasti tasa-arvoa ja yhdenvertaisuutta.
- Opetus ja oppimisen tuki toteutetaan tasapuolisesti.
- Arviointi on oikeudenmukaista.
- Oppilasvalinnoissa noudatetaan tasa-arvo- ja yhdenvertaisuusperiaatetta.

1.4. Vuorovaikutus ja viestintä

Kaupunkitasoiset tavoitteet:

- Koulussa opiskelevien tai työskentelevien tulee kohdella toisiaan kunnioittavasti ja tasavertaisesti.
- Oppilaat ja henkilökunta saavat käyttää itse toivottua nimeä (kutsuma- tai lempinimeä) ja tulla kohdatuksi itse ilmoitetun sukupuoli-identiteetin mukaisesti.
- Koulun verkkosivut ja muu viestintä on kaikkien saavutettavissa, ja siinä kiinnitetään huomiota monipuoliseen ja ei-stereotyyppiseen ilmaisuun. Myös selkokielisyyteen kiinnitetään huomiota.
- Käännätetään tarpeen mukaan tietoa palveluista englannin kielelle sekä suurimmille kieliryhmille.
- Koululla on järjestelmiä ja tukitoimia, joilla varmistetaan, että oppilas ja huoltajat voivat kommunikoida ja antaa palautetta huolimatta kielitaidosta tai kulttuuritaustasta.

1.5. Turvallisemman tilan periaatteet

Kaupunkitasoiset tavoitteet:

- *Opettajat/luokanohjaajat laativat luokkakohtaisesti Turvallisemman tilan periaatteet oppilaiden kanssa. Turvallisemman tilan Word-pohja ja kaupungin yleiset ohjeet löytyvät kaupungin verkkosivuilta: Tasa-arvo ja yhdenvertaisuus [Tampereen kaupunki]*
- *Oppilaat tuntevat Someturvan ja osaavat käyttää sitä.*
- *Koulusta on luotu oppimis- ja opetusympäristö, jossa toteutuvat tasa-arvoiset ja yhdenvertaiset mahdollisuudet osallistua opetukseen. Koulun fyysinen ja sosiaalinen ympäristö on turvallinen ja syrjimätön sekä oppilaan että henkilökunnan itsemäärittelyä kunnioittava (myös mm. WC:t ja pukeutumistilat, ryhmäjaot, liikuntatunnit).*

Korostetaan aikuisten esimerkin voimaa toisia kunnioittavassa ja tasavertaisessa kohtaamisessa.

Liikuntaryhmät vuosiluokkaiset, ei erillisiä tyttöjen ja poikien ryhmiä

Raholan koulukiinteistö on fyysisesti esteetön, Harjussa C- ja D-rakennus, väistössä rakennus 2. WC-tilat pääsääntöisesti sukupuolineutraaleja.

Tilojen käytön suunnittelussa otetaan tarvittaessa huomioon erikseen toimijoiden yksilölliset tarpeet.

Tapahtumat suunnitellaan ja toteutetaan tasa-arvo ja yhdenvertaisuus huomioiden.

Opettajat laativat luokkansa kanssa turvallisen tilan periaatteet, jotka arvioidaan ja päivitetään vuosittain. Periaatteet asetetaan näkyville luokkiin.

1.6. Rasismin ja syrjinnän vastainen työ

Tampereella toimii rasisminvastaisten toimenpiteiden työryhmä. Työryhmä suosittelee kouluille toimenpiteitä rasismin ja syrjinnän torjumiseksi.

Toimenpide-ehdotukset kouluille

Oppilaille opetetaan ihmisoikeuksia, moninaisuutta, kulttuurien välistä ymmärrystä ja kriittistä medialukutaitoa. Tavoitteena luoda ja ylläpitää avointa kulttuuria, jossa jokainen uskaltaa kertoa kokemastaan syrjinnästä tai epäasiallisesta kohtelusta. Rasismiin ja/tai syrjintään puututaan heti ja tapaukset käsitellään nopeasti kaikkia osapuolia kuullen. Tarvittaessa käytetään myös koulun ulkopuolista sovittelua tai tukihenkilöitä.Tarkastellaan vuosittain koulun ilmapiiriä ja oppilaiden kokemuksia syrjinnästä esimerkiksi kyselyillä. Rasismin ja syrjinnän vastaiseen työhön osallistetaan oppilaat ja huoltajat. Opettajien ja muun henkilökunnan säännöllinen kouluttaminen rasismin ja syrjinnän muotoihin ja niiden tunnistamiseen.

1.7. Koulun esteettömyystiedot

Koulut kirjaavat koulun esteettömyystiedot koulun kotisivuille.

2. Selvitys

Selvitys on tasa-arvolain vaatima suunnittelun ensimmäinen vaihe, jonka aikana selvitetään toimipaikan tasa-arvotilannetta. Selvitys toimii pohjana, kun mietitään koulun kehittämistarpeita. Selvityksessä voi käyttää apuna keskusteluja ja erilaisia havainnointimenetelmiä. Oppilaiden näkökulmien ja mielipiteiden kartoitus on selvitystyön pohjana.

2.1. Kyselyiden käyttäminen tasa-arvo- ja yhdenvertaisuustyön tukena

Suunnitelman pohjana käytetään aina nykytilan arviointia.

Nykytilan arviointiin on tulossa syksyllä 2025 uusi työkalu, jolla voidaan henkilöstön keskuudessa arvioida koulun tämänhetkistä tasa-arvotilannetta. Rehtori-Teamsista kannattaa tutustua Power BI-raporttiin Ajatuksia koulusta-kyselyn tuloksiin.

Selvityksen tekemisestä ja suunnittelun keinoista voi lukea lisää OPH:n Sanoista tekoihin-oppaasta.

Kouluterveyskysely ja yhdenvertaisuuskysely ovat pakollisia selvitystyön osia.

- Koulut voivat päättää itse yhdenvertaisuuskyselyn sisällöstä ja mallista. Apuna voi käyttää mallipohjaa (kopioi ja muokkaa omalle koululle sopivaksi):
  Mallipohja
- OPH:n yhdenvertaisuusbingo oppilaiden kanssa toteutettavaksi ja henkilökuntakeskustelun pohjaksi:
  yhdenvertaisuusbingo
- Pienille koululaisille kyselyn voi toteuttaa opettajajohtoisesti keskustellen esimerkiksi kuvapankkikuvien avulla. Tällöin opettaja/ohjaaja kirjaa keskustelusta syntyneet mielipiteet ja käsitykset.
  Maailmankoulun kuvapankkikuvat
- THL:n kouluterveyskysely toteutetaan 4., 5., 8. ja 9. luokkien oppilaille. Koulut päättävät, miten niistä kerättyä tietoa käytetään apuna tämän suunnitelman laatimisessa.

2.2. Yhdenvertaisen ja tasa-arvoisen kohtelun nykytilanne

Suunnitelma perustuu kyselyyn tai muuhun koulussa tehtyyn kartoitukseen. Tässä osassa kuvataan, ***miten*** *nykytilaa kartoitettiin ja mitkä ovat kartoituksen tulokset.*

Kouluterveyskysely (joka 2.vuosi 4. ja 5.lk)

“Miten meillä menee” -kyselyt (vuosittain joka luokka-asteella)

Yhdenvertaisuuskysely

Kyselyjen tuloksien arviointi johtotiimin, pedagogisen tiimin (luokittain) ja yhteisöllisen opiskelijahuollon toimesta.

Vahvuuksien ja kehittämiskohteiden huomioiminen sekä jatkotoimenpiteistä päättäminen.

3. Kehittämistoimet, toteutus ja seuranta

Tehdyn selvityksen (nykytilan kartoitus) pohjalta tehdyn suunnitelman toteutumista seurataan säännöllisesti. Toimenpiteiden vaikuttavuutta arvioidaan lukuvuosittain/-kausittain osana lukuvuoden arviointia. Arvioinnin perusteella määritellään toimenpiteet seuraavalle lukuvuodelle/-kaudelle. Kolmen vuoden suunnitelman toteutumista arvioidaan lopuksi (tai tarvittaessa aikaisemmin) kokonaisuutena.

3.1. Kehittämistavoitteet ja toimenpiteet

Kartoituksen tulosten (kyselyt, tilastot) läpikäyminen ja jatkotoimenpiteistä sekä kehittämiskohteista sopiminen.

- *Yhdenvertaisuuden ja sukupuolten tasa-arvon edistämisessä havaitut koulun vahvuudet ja puutteet.*

3.2. Arviointi- ja seurantasuunnitelma

Suunnitelmasta on käytävä ilmi vastuuhenkilöt, sovittujen toimenpiteiden toteutusaikataulu ja suunnitelman voimassaoloaika. Suunnitelmaan kirjataan, miten oppilaat ja henkilöstö osallistetaan kehittämistoimenpiteitä valittaessa ja miten suunnitelmasta tiedotetaan. Seurannalle on sovittava mittarit ja tavat, joilla vaikuttavuutta arvioidaan sekä näille aikataulu.

Aihe	**Sovitut asiat**
Aikataulut	
Vastuuhenkilöt	Johtotiimi ja opettajat
Seurantasuunnitelma (mahdolliset mittarit, vastuut, tavat)	Johtotiimi kevät 2027
Oppilaiden osallistaminen	Kyselyn tulosten arviointi: Vahvuudet ja kehittämiskohteet
Tiedottaminen	Henkilökunta, oppilaat ja huoltajat

3.3. Lukuvuosi- ja kokonaisarviointi

Väliarviointi lukuvuosisuunnitelman käsittelyn yhteydessä. Voimassaoloajan päätyttyä tehdään kokonaisarviointi, jossa tarkastellaan toimenpiteiden tuloksellisuutta:

- *Tasa-arvo- ja yhdenvertaisuustyön vaikuttavuus kokonaisuutena.*

3.4. Suunnitelman päivittäminen

Suunnitelma on voimassa enintään kolme vuotta. Sitä tarkastellaan henkilöstön kanssa vuosittain ja tehdään tarvittavat päivitykset. Tarvittaessa nykytilanne kartoitetaan uudelleen kolmea vuotta tiheämmin. Suunnitelmasta tiedotetaan oppilaita ja huoltajia.

Suunnitelmaa laadittaessa on otettu huomioon Perusopetuslain (1090/2024) ja Vammaispalvelulain (675/2023) muutokset.

Päivämäärä: 2025-11-30

Prosessi käydään uudelleen syksyllä 2028, sitä ennen suunnitelmaa tarkastellaan vuosittain ja päivitetään tarvittaessa.

3.5. Suunnitelman hyväksyminen

Päivämäärä: 2025-11-30

Lasse Sateila 30.11.2025